

Sygnatura akt III U 233/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 21-07-2015 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Alina Darul

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 21-07-2015 r. w Koninie

sprawy **J. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania **J. G.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 12.01.2015r. znak: (...)

z dnia 12.01.2015r. znak: (...)

1. O d d a l a o d w o ł a n i e.

2. Zasądza od odwołującego na rzecz organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygnatura akt III U 233/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. decyzją z dnia 12.01.2015 r. (znak : (...)) przyznał J. G. emeryturę od (...) r. tj. od daty osiągnięcia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ust. 1b ustawy emerytalnej i dokonał obliczenia emerytury zgodnie z art. 53, 26 i art. 183 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. od 1978 r. do 2004 r. i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 101,15 %. Emerytura ustalona przedmiotową decyzją została zawieszona ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym. Decyzją z dnia 12.01.2015 r. (znak : (...)) organ rentowy przyznał J. G. emeryturę i wysokość świadczenia obliczona zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 2991,88 złotych.

Odwołanie od decyzji złożył J. G. wnosząc o jej ponowne rozpatrzenie. W uzasadnieniu odwołujący podał, że od 1.10.1970 r. pracował jako radio-technik w (...) Oddział w P. ((...)) w (...) ((...)) w T. a w wyniku reorganizacji województw wszystkie (...) przeszły pod zarządzenie (...) w K.. Odwołujący wskazał, że nie miało to żadnego wpływu na zasady wynagradzania radio/techników i do 31.01.1990 r. kontynuował pracę na tym stanowisku pod dyrekcją (...) w K. i w rzeczywistości w tym samym (...)w T.. Odwołujący zbierając dokumentację z okresu zatrudnienia zauważył, że za okres pracy w (...) może otrzymać jedynie poświadczenie wykonywania pracy bez potwierdzenia wysokości wynagrodzenia. Wskazał, że starał się uzyskać dokumenty mogące potwierdzić, że za lata 1970 -1977 r. otrzymywane przez niego wynagrodzenie był znacznie wyższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę czy przeciętne roczne wynagrodzenie za poszczególne lata. W dalszej części uzasadnienia odwołania, J. G. w sposób szczegółowy dokonał wyliczenia uzyskiwanych wynagrodzeń za lata 1971-1977 przyjmując jako podstawę do wyliczeń zarobki uzyskiwane przez K. K., który co podkreślił odwołujący ma udokumentowane wynagrodzenia za w/w lata pracy w (...) w P.. Odwołujący podkreślił przy tym, że oboje posiadali podobne wykształcenie techniczne, podobne staże pracy, identyczne stanowiska służbowe i związane z tym obowiązki z tytułu umowy o pracę i oboje wykonywali pracę jako radio-technicy (serwis – naprawa sprzętu radiowego i telewizyjnego). Odwołujący wskazał, że poprzez zaprezentowane wyliczenia wnosi o ponowne przeliczenie emerytury, aby mogła być ona bardziej zbliżona do prawdy, a przez to znacznie mniej krzywdząca. W toku postępowania odwołujący wskazał, że również S. U. oraz W. K., wykonywali tak jak odwołujący prace jako radio-technik.

Ostatecznie odwołujący domagał się aby do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia za lata 1971-1977 przyjąć zarobki innego pracownika podwyższone o 30 % w porównaniu do uzyskiwanych przez niego zarobków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa sądowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podano, że do ustalenia podstawy wymiaru przyjęto wynagrodzenie z najkorzystniejszych 20 lat i wysokość wynagrodzenia ustalono na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach rentowych. Podano, że przedstawione w odwołaniu wyliczenia i porównania zarobków odwołującego z zarobkami innych pracowników nie mogą stanowić podstawy do żądania zmiany wysokości świadczenia.

Sąd ustalił i zważył, co następuje :

J. G. w dniu 13.10.2014 r. złożył wniosek o emeryturę. We wniosku odwołujący zawarł informację, że dokumenty dotyczące zatrudnienia zostały przez niego przedłożone do wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy. W przedmiotowym wniosku (a także w aktach dotyczących kapitału początkowego) znajduje się m.in. świadectwo pracy z dnia 31.01.1990 r. wystawione przez (...) stwierdzające, że w okresie od 1.10.1970 r. do 31.01.1990 r. J. G. był zatrudniony w powyższym zakładzie jako radio-technik i otrzymywał wynagrodzenie „w/g kat. X stawka godzinowa 1.031.-, dodatek stażowy 20 % płacy zasadniczej”, „dodatek drożeniowy w wysokości 83.400 zł”. Przedłożono również legitymację ubezpieczeniową w której określano otrzymywane przez odwołującego wynagrodzenia w/w zakładzie za lata pracy 1978 - 1990 r. (tj. do miesiąca stycznia 1990 r.) Brak jest natomiast informacji o wynagrodzeniu uzyskiwanym w latach 1970 – 1977. Wskazanie na brak istnienia dokumentacji płacowej za te okresy nastąpiło również w piśmie (...) w P. Oddział w K. z dnia 15.04.2003 r. Organ rentowy przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczeń zastosował wielkość minimalnego wynagrodzenia pracowniczego obowiązującego w tych okresach.

Na podstawie przedłożonych dokumentów organ rentowy, w zaskarżonej decyzji z dnia 12.01.2015 r. wyliczył odwołującemu wysokość emerytury przyjmując do obliczenia wysokości świadczenia przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. od 1978 r. do 2004 r. Ustalony w ten sposób wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 101,15 %.

Sąd ustalił, że odwołujący J. G. w okresie od 1.10.1970 r. do 30.01.1990 r. był zatrudniony w (...) w T.. Początkowo odwołujący rozpoczął pracę w (...) w P. ((...)) w T., które w późniejszym okresie przeszły pod zarządzenie (...) w K.. Przez cały okres zatrudnienia odwołujący pracował jako radio-technik. Za okresy pracy w powyższym

zakładzie przypadające przed 1978 r. odwołujący nie posiada dokumentów określających wysokość uzyskiwanego wynagrodzenia. Za lata 1970-1977 r. nie istnieje dokumentacja (np. w postaci angażu czy innych pism) z których wynikać mogłyby składniki wynagrodzenia odwołującego w powyższych okresach.

Razem z odwołującym w powyższym zakładzie pracowali K. K. (od 1.03.1968 r. do 14.03.1990 r.), W. K. (od 13.08.1962 r. do 31.05.1990 r.) oraz S. U. (od 15.09.1967 r. do 14.03.1990 r.). Powyższe osoby zatrudnione jako radiotechnicy otrzymywali wynagrodzenie zasadnicze, premie, a także dodatki stażowe. W latach 1970-1977 r. wysokość ich wynagrodzenia była kształtowana także od jednej sztuki naprawianego sprzętu radiotelewizyjnego i zmieniała się w trakcie zatrudnienia. Wysokość stawki nie była uregulowana w sposób sztywny. Starając się o wyższą stawkę za naprawę sprzętu czy stawki prowizyjnej pracownicy powoływali się na dotychczasowy sposób wykonywania pracy, staż pracy, posiadane wykształcenie, zdobyte doświadczenie oraz także aktualną sytuację rodzinną i majątkową. Brak dokumentów z akt osobowych odwołującego (np. angażu, kart stanowiskowych, zakresu jego obowiązków) za lata 1970-1977 uniemożliwił ustalenie czy odwołujący był również w taki sposób wynagradzany i w jakiej wysokości.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, przedłożonych do sprawy w tym z akt osobowych J. G., S. U., K. K., W. K..

Wartość dowodowa dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu i nie była również kwestionowana przez strony, przy czym Sąd uznał, że na podstawie dokumentacji innych osób współpracujących z odwołującym nie można było dokonać szczegółowych ustaleń co do wysokości jego zarobków za okres 1971-1977. Przede wszystkim jakkolwiek brak dokumentacji odwołującego z tego okresu uniemożliwił poczynienie szczegółowych ustaleń nie tylko co do wysokości wynagrodzenia odwołującego za żądane okresy, ale także co do zakresu obowiązków odwołującego i świadczonej pracy jako radiotechnik. W związku z tym nie można było przyjmować, aby odwołujący miał otrzymywać wynagrodzenie w wysokości jak inni pracownicy zwłaszcza, gdy uwzględni się, że w powyższych okresach wysokość wynagrodzenia była uzależniona m.in. od jednej sztuki naprawianego sprzętu. Jakkolwiek stawka ta była pomiędzy wskazanymi przez odwołującego pracownikami dość zbliżona, to jednakże jej wysokość nie była przez pracodawcę kształtowana wobec pracowników w sposób jednakowy w poszczególnych okresach. Dodatkowo należy zauważyć, że pracownicy otrzymywali różne wynagrodzenia zasadnicze, wysokość premii czy dodatku stażowego. W przypadku takich składników wynagrodzenia, jak premia, stawka godzinowa czy dodatek stażowy, koniecznym było istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt wypłacenia tych składników wynagrodzenia odwołującemu oraz ich wysokości, a tego rodzaju dokumenty nie istnieją.

Z tych powodów Sąd nie uznał za przekonujące twierdzeń odwołującego, aby miał otrzymywać za kwestionowane okresy pracy wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniom tych osób powiększone o uśrednioną i wyliczoną przez odwołującego wartość ok. 30 %.

Należy przy tym zauważyć, że w toku postępowania Sąd czynił starania o uzyskanie z archiwum dokumentacji pracowniczej za okres zatrudnienia odwołującego otrzymując jedynie dokumenty z okresu pracy odwołującego w 1990 r. oraz karty wynagrodzeń z lat 1985-1989 r. Uzyskiwane w tych okresach wynagrodzenie, które zostało przyjęte przez organ rentowy do obliczenia wysokości świadczenia emerytalnego nie było kwestionowane przez odwołującego.

Organ rentowy zaskarżonymi decyzjami z dnia 12.01.2015 r. obliczył odwołującemu wysokość emerytury przyjmując do obliczeń wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia wynagrodzenie odwołującego z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. od 1978 r. do 2004 r.

Odwołujący stał na stanowisku, że wysokość emerytury nie uwzględnia uzyskiwanych przez niego zarobków za lata 1971-1977 r., gdyż organ rentowy przyjął do wyliczenia wysokości świadczenia za te okresy obowiązujące wówczas wysokości wynagrodzenia minimalnego. Odwołujący uważał, że powinien mieć przeliczoną emeryturę przy założeniu, że podstawą jego wynagrodzenia winny być udokumentowane zarobki innego pracownika również wykonującego pracę radiotechnika w spornych okresach.

W myśl art. 15 ust. 1, 2a i 6 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U.2013.1440) podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustaloną w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustaloną w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Szczegółowe zasady postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe określają przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11.10.2011r w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U.2011.237.1412)

§ 21 rozporządzenia stanowi, że środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

W tym kontekście należy zauważyć, że nie istnieje żadna dokumentacja pozwalająca odtworzyć uzyskiwane przez odwołującego rzeczywiste wynagrodzenie za lata 1970-1977. Orzecznictwo wskazuje wprawdzie, że w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w aktach osobowych, takich jak umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia, lecz wówczas można uwzględniać tylko takie składniki, które są pewne, wypłacane były w danym okresie stale i w określonej wysokości (zob. wyrok SA w Lublinie z 4 października 2012 r., III AUa 305/12, Lex nr 1223273).

W przypadku odwołującego sytuacja przedstawia się w ten sposób, że jedynym dowodem określającym w sposób pewny i nie budzący wątpliwości wysokość wynagrodzenia jest legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i osiągniętych zarobków lecz wskazuje ona jedynie na uzyskiwane przez odwołującego dochody po 1978 r. Przy braku jakiegokolwiek innej dokumentacji płacowej nie było możliwym aby ustalić realną wysokość uzyskiwanego przez odwołującego wynagrodzenia we wskazanych okresach. Określone w świadectwie pracy uzyskiwane wynagrodzenie jest ukształtowane w sposób ogólny i nie wynika z niego aby w spornych okresach odwołujący otrzymywał wskazane wynagrodzenie. Ponadto nawiązuje się w nim do kategorii wynagrodzenia, płacy zasadniczej a więc tych wartości, których nie można było ustalić w związku z brakiem dokumentacji płacowej.

Odwołujący domagał się w tej sytuacji uwzględnienia uzyskiwanych zarobków biorąc pod uwagę wynagrodzenia innych pracowników pracujących wspólnie z odwołującym jako radiotechnicy przy przyjęciu, że jego wynagrodzenie powinno być większe o ok. 30 %.

W postępowaniu cywilnym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawie o przeliczenie wysokości emerytury możliwe jest dopuszczenie i przeprowadzenie wszelkich dowodów, w tym także dowodu z zeznań świadków lub przesłuchania samego wnioskodawcy. Nie ma jednak możliwości wyliczenia wysokości wynagrodzenia, a co za tym idzie - wysokości składek na ubezpieczenie społeczne oraz wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśrednione, wynikające z porównania do wynagrodzenia innych pracowników. Uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia - oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników - nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy. Obliczenie wysokości wynagrodzenia musi być oparte na dokumentacji, z której wynikają określone kwoty wynagrodzenia; dopiero zebrana dokumentacja

może zostać poparta zeznaniami świadków. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać zatem udowodniona w sposób bezwzględny (tak też wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 4.06.2012 r., III AUa 1136/13, Lex nr 1504458). Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są bowiem normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań, które pozwalałyby na ustalenie wynagrodzenia, będącego bazą do wyliczenia podstawy wymiaru w sposób przybliżony lub prawdopodobny.

Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z 4.07.2007 r. (I UK 36/07, Lex nr 390123) stwierdzając, że nie jest możliwym przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o jakąś hipotetyczną uśrednioną wielkość premii uzyskiwanej przez ubezpieczonego, wywiedzioną z wysokości premii wypłaconych innym pracownikom.

To oznacza, że rzeczą sądu w sprawach o wysokość emerytury jest dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wykazane muszą być w sposób niebudzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości i odprowadzonych od nich składek na ubezpieczenie społeczne. Kwestia wysokości wynagrodzenia musi być bowiem ustalona w sposób ścisły, a nie jedynie przybliżony, a taki charakter miałoby uwzględnienie żądania odwołującego o przyjęcie wynagrodzeń innych pracowników. Takie ustalenie z przyczyn wskazanych powyżej było wykluczone.

Na marginesie Sąd pragnie zauważyć, że z akt osobowych innych pracowników wynika, że wysokość ich wynagrodzenia była zmienna, uzależniona m.in. od faktycznie wykonanej pracy (w tym przypadku sztuk naprawionego sprzętu) premii czy dodatku stażowego. Kwota wynagrodzenia kształtowała się więc różnie w poszczególnych miesiącach i latach w stosunku do różnych pracowników. Jak już zaznaczono powyżej stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały wyznaczone pomiędzy pracodawcą i konkretnym pracownikiem. Tak więc także z tych powodów ewentualne ustalenie wysokości wynagrodzenia odwołującego za sporne okresy przy przyjęciu wynagrodzeń pozostałych pracowników byłoby nadal wynagrodzeniem hipotetycznym i z punktu widzenia ustalenia wysokości wynagrodzenia niewystarczającym gdyż z powodu braku dokumentacji pracowniczej odwołującego nie sposób ustalić jakie składniki i w jakim rozmiarze wpływały na wysokość wynagrodzenia.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd uznał, że nie było możliwe dokładne określenie kwoty wynagrodzenia odwołującego za sporne okresy, a więc także ustalenie odmiennego niż organ rentowy wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż nie ma podstaw prawnych do zmiany zaskarżonych decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i z tego względu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie oddalił.

Na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) Sąd zasądził od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt II wyroku).

SSO E. Majewska